

دانشگاه کارآفرین

از مفهوم تا عمل

مهتاب پورآتشی

(عضو هیات علمی مؤسسه پژوهش
و برنامه ریزی آموزش عالی)

سرشناسه	پورتاشی، مهتاب، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	دانشگاه کارآفرین: از مفهوم تا عمل / مهتاب پورتاشی.
مشخصات نشر	تهران: سازمان جهاد دانشگاهی تهران، انتشارات، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۲۳۴ص: جدول، نمودار.
شابک	978-600-133-353-8
وضعیت فهرست نویسی	فیب
یادداشت	واژه نامه.
یادداشت	کتابنامه.
یادداشت	نمایه.
موضوع	کارآفرینی
موضوع	Entrepreneurship
موضوع	همکاری دانشگاه و صنعت
موضوع	Academic-industrial collaboration
موضوع	کسب و کار و آموزش
موضوع	Business and education
شناسه افزوده	سازمان جهاد دانشگاهی تهران، انتشارات
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ - پ ۶۱۵/ HB
رده بندی دیویی	۶۵۸ ۲۱
شماره کتابشناسی ملی	۶۲۷۰۲۴

نام کتاب: دانشگاه کارآفرین: از مفهوم تا عمل	♦
مؤلف: مهتاب پورتاشی	♦
ناظر چاپ: احمد آرش	♦
ویراستار: دکتر اصغر زمانی	♦
ناشر: انتشارات سازمان جهاد دانشگاهی تهران	♦
طراح جلد: سعید صحابی	♦
صفحه آرا: قاسمی (و همکاران)	♦
لیتوگرافی: زاویه نور	♦
چاپ و صحافی: رامین	♦
قیمت: ۱۷۰.۰۰۰ ریال	♦
شمارگان: ۵۰۰ نسخه	♦
نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۷	♦
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۳-۳۵۳-۸	♦
ISBN: 978-600-133-353-8	♦
نشانی: تهران - صندوق پستی ۱۸۶-۱۳۱۴۵	♦
www.jahat.ir	♦
تلفن: ۶۶۹۵۴۳۶۸ - تلفکس: ۶۶۴۶۴۹۴۱	♦
en.jahat@gmail.com	♦
تلفن مراکز پخش: ۶۶۹۵۵۷۵۳-۶۶۹۵۴۳۶۸	♦
خانه کتاب دانشگاه: ۶۶۹۷۳۴۲۳	♦

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف یا ناشر تکثیر و کپی برداری نماید مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

پیشگفتار

در جهان رقابتی امروز، دانشگاه‌ها برای جذب دانشجو، انجام پژوهش‌های کاربردی و توسعه‌ای، و تامین منابع مالی با یکدیگر رقابت می‌کنند و به توسعه روابط با ذی‌نفعان بیرونی می‌پردازند؛ که این تغییر در روش‌های پیشین مدیریت، تامین مالی، ساختار درونی و روابط بیرونی، و روش‌های انجام فعالیت‌ها را ضروری می‌سازد. ظهور دانشگاه کارآفرین نتیجه توسعه درونی دانشگاه و تأثیرات بیرونی بر دانشگاه است که با نقش روزافزون دانش در جامعه و نوآوری‌های دانش‌بنیان همراه شده است و براین اساس، دانشگاه به منظور پاسخگویی به نیازهای محیط و مشارکت در توسعه ملی و منطقه‌ای در حرکت به سوی کارآفرینی است. گذار به دانشگاه کارآفرین بدین معنی نیست که دانشگاه‌ها کمتر به انجام پژوهش جهت‌گیری دارند، بلکه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی به عنوان یک سرمایه در نظر گرفته می‌شود.

موضوع کتاب حاضر، "دانشگاه کارآفرین: از مفهوم تا عمل" است و تألیف شده تا طی فصول مختلف، از مفاهیم و ویژگی‌های دانشگاه کارآفرین تا اقدام‌های مختلف دانشگاه‌ها در این خصوص تشریح شود و نیز، چهارچوب راهنما برای دانشگاه‌ها در حرکت به سوی دانشگاه کارآفرین ارائه گردد. این کتاب مشتمل بر هفت فصل است. فصل نخست، به تبیین کلیات و مفاهیم پایه در زمینه کارآفرینی و دانشگاه کارآفرین می‌پردازد و تاریخیچه توجه به کارآفرینی و گذار از دانشگاه سنتی به دانشگاه کارآفرین، و سیاست‌ها و اقدام‌های حمایتی از کارآفرینی و دانشگاه کارآفرین را مورد توجه و بررسی قرار می‌دهد. فصل دوم، مدل‌های دانشگاه کارآفرین را تشریح می‌نماید. فصل سوم، به

بحث پیرامون آموزش کارآفرینی اختصاص یافته است. براین اساس، پس از بیان مفاهیم و کلیات در خصوص آموزش کارآفرینی، مباحثی از قبیل: اهداف دوره‌های کارآفرینی، محتوای دوره‌های کارآفرینی، روش تدریس و یادگیری در آموزش کارآفرینی، و نقش مدرسان در آموزش کارآفرینی ارائه می‌شود. دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در جامعه امروز نقش کلیدی ایفا می‌کنند. دانشگاه‌ها علاوه بر آموزش دانشجویان و انجام پژوهش‌ها، با جامعه و کسب و کار مشارکت دارند. براین اساس، فصل چهارم به ارتباط دانشگاه، صنعت می‌پردازد و سازوکارهای انتقال دانش و فناوری میان دانشگاه و صنعت را تشریح می‌نماید.

اقدامات قابل توجهی توسط دانشگاه‌های مختلف در زمینه کارآفرینی صورت گرفته است. در فصل پنجم، نمونه‌ای از اقدامات دانشگاه‌های منتخب جهان در چند بخش شامل: چشم‌انداز و مسورها، آموزش کارآفرینی، ارتباط با صنعت بیان می‌شود. در فصل ششم، تلاش می‌شود تا به داده‌های حوزه کارآفرینی و دانشگاه کارآفرین و نیز، مآخذشناسی حوزه کارآفرینی ارائه گردد. معرفی نهادهای فعال در حوزه کارآفرینی، معرفی نظریه‌پردازان و محققان حوزه کارآفرینی، معرفی تعدادی از مجلات فعال حوزه کارآفرینی و دانشگاه کارآفرین، جوایز اعطا شده در حوزه کارآفرینی، و جشنواره‌های برگزار شده از جمله مواردی است که در این فصل بدان پرداخته می‌شود. در نهایت، فصل هفتم کتاب به ارائه چهارچوب راهنما برای دانشگاه‌های علاقمند برای ارزیابی خود در مسیر گذار از دانشگاه سنتی به دانشگاه کارآفرین می‌پردازد. با بهره‌گیری از راهنمای ارائه شده، دانشگاه‌ها قادر خواهند بود تا علاوه بر خودارزیابی در حوزه کارآفرینی، برای حیطة‌هایی که نیاز به توجه بیشتری دارد؛ اولویت اقدام قابل شوند.

امید است کتاب حاضر بتواند در گذار به دانشگاه کارآفرین که نقش مهمی در توسعه اقتصاد دانش بنیان دارد، مفید واقع شود. برخی از مهم‌ترین مخاطبان این کتاب شامل سیاست‌گزاران و مدیران آموزش عالی، اعضای هیات علمی، دانشجویان، و متخصصان و پژوهشگران آموزش عالی است.

در انتها، از کلیه صاحب‌نظران و همکاران، به ویژه جناب آقای مهندس مرتضی پرهیزکار، که با راهنمایی‌های خود به محتوای کتاب غنا بخشیدند؛ سپاسگزاری می‌شود. از مدیر اجرایی محترم انتشارات جهاد دانشگاهی تهران جهت همکاری در چاپ این کتاب و همچنین، از حمایت‌های مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی تشکر می‌گردد.

مهتاب پورآتشی

بهار ۱۳۹۷

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۵.....	مقدمه ناشر.....
۷.....	پیشگفتار.....
۱۹.....	فصل اول: مبانی کارآفرینی و اندیشه کارآفرین.....
۱۹.....	معرفی فصل.....
۲۰.....	مفهوم کارآفرینی.....
۲۰.....	مروری گذرا بر تاریخچه توجه به کارآفرینی.....
۲۰.....	۱- منشاء موضوع کارآفرینی.....
۲۳.....	۲- دوره اولیه پس از جنگ.....
۲۴.....	۳- دهه ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰.....
۲۴.....	مفهوم دانشگاه کارآفرین.....
۲۷.....	تاریخچه گذار از دانشگاه سنتی به دانشگاه کارآفرین.....
۲۹.....	ظهور دانشگاه کارآفرین: آمریکا در مقایسه با اروپا.....
۳۱.....	ضرورت گذار به دانشگاه کارآفرین.....
۳۲.....	ویژگی‌های دانشگاه کارآفرین.....
۳۲.....	استقلال.....
۳۳.....	نوآوری.....
۳۴.....	خطرپذیری.....
۳۴.....	پویایی.....

۳۶.....	مزیت رقابتی.....
۳۷.....	اقدام‌های حمایتی از کارآفرینی و دانشگاه کارآفرین.....
۳۸.....	ایالات متحده آمریکا.....
۳۹.....	قانون بای - دل: مشوق تجاری سازی.....
۴۰.....	انگستان.....
۴۲.....	استرالیا.....
۴۳.....	سیاست کارآفرینی در آسیا.....
۴۴.....	ژاپن.....
۴۵.....	سنگاپور.....
۴۷.....	ایران.....
۴۷.....	آیین‌نامه توسعه کارآفرینی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور.....
۴۹.....	دستورالعمل شرایط عضویت در هیئت علمی و یا با مشارکت دانشگاه / مرکز پژوهشی.....
۴۹.....	چالش‌های پیش‌روی دانشگاه کارآفرین.....
۵۱.....	منابع مورد استفاده.....
۵۷.....	فصل دوم: مدل‌های دانشگاه کارآفرین
۵۷.....	معرفی فصل.....
۵۸.....	مدل دانشگاه کارآفرین کلارک.....
۵۹.....	مدل دانشگاه کارآفرین اتزکویتز و همکاران.....
۶۱.....	مدل دانشگاه کارآفرین اوپرمن پترکا.....
۶۳.....	مدل گورو و همکاران.....
۶۷.....	مدل گورو و اوربانو.....
۷۱.....	منابع مورد استفاده.....
۷۵.....	فصل سوم: دانشگاه کارآفرین و آموزش کارآفرینی
۷۵.....	معرفی فصل.....

آموزش کارآفرینی: تعاریف و دسته‌بندی	۷۶
اهمیت آموزش کارآفرینی	۷۹
اهداف دوره‌های کارآفرینی	۸۰
محتوای دوره کارآفرینی	۸۲
روش تدریس و یادگیری در آموزش کارآفرینی	۸۵
تکنیک‌های تکمیلی برای آموزش کارآفرینی	۹۱
شروع کسب و کار	۹۱
شبیه‌سازی و بازی‌های جدی	۹۱
یادگیری اراحى محور	۹۲
تمرین تفکر	۹۲
نقش مدرسان در آموزش کارآفرینی	۹۳
چالش‌های آموزش کارآفرینی	۹۴
منابع مورد استفاده	۹۶
فصل چهارم: دانشگاه کارآفرین و ارتباط با صنعت	۱۰۱
معرفی فصل	۱۰۱
ارتباط دانشگاه و صنعت	۱۰۲
سازوکارهای انتقال دانش و فناوری میان دانشگاه و صنعت	۱۰۳
دفا تر انتقال فناوری	۱۰۴
شرکت‌های زایشی	۱۰۵
پارک علم و فناوری	۱۰۷
مراکز رشد	۱۰۹
دانشگاه کارآفرین و تجاری‌سازی یافته‌های پژوهشی	۱۱۰
منابع مورد استفاده	۱۱۲
فصل پنجم: اقدامات دانشگاه‌ها در زمینه کارآفرینی	۱۱۷
معرفی فصل	۱۱۷

۱۱۸	دانشگاه هاروارد
۱۱۸	چشم انداز و ماموریت های دانشگاه
۱۱۹	آموزش کارآفرینی
۱۱۹	ارتباط با صنعت
۱۲۰	دفاتر و مراکز کارآفرینی دانشگاه
۱۲۱	دانشگاه استنفورد
۱۲۲	چشم انداز و ماموریت های دانشگاه
۱۲۲	آموزش کارآفرینی
۱۲۵	(الف) برنامه ریزی کسب و کار و کارآفرینی
۱۲۷	(ب) تیم سازی و رهبری
۱۲۸	(ج) خردفیت برنامه ریزی
۱۲۹	(د) بازاریابی
۱۲۹	(ه) مذاکره
۱۳۰	ارتباط با صنعت
۱۳۳	دانشگاه تورنتو
۱۳۳	چشم انداز و ماموریت های دانشگاه
۱۳۵	آموزش کارآفرینی
۱۳۶	ارتباط با صنعت
۱۳۶	دفاتر و مراکز کارآفرینی
۱۳۸	دانشگاه کمبریج
۱۳۹	چشم انداز و ماموریت های دانشگاه
۱۳۹	آموزش
۱۳۹	ارتباط بین دانشگاه و جامعه
۱۳۹	توجه به کالج های دانشگاه
۱۴۰	توجه به کارکنان دانشگاه
۱۴۰	سایر فعالیت ها
۱۴۰	آموزش کارآفرینی

۱۴۳	ارتباط با صنعت
۱۴۳	دانشگاه توکیو
۱۴۴	چشم‌انداز و ماموریت‌های دانشگاه
۱۴۴	سیاست دانشگاه توکیو برای ارتقای کارآفرینی دانشگاهی
۱۴۵	آموزش کارآفرینی
۱۴۸	ارتباط با صنعت
۱۴۸	دفاتر و مراکز کارآفرینی
۱۴۹	دانشگاه ملی سنگاپور
۱۵۰	چشم‌انداز و ماموریت‌های دانشگاه
۱۵۰	نقش در حال تغییر دانشگاه ملی سنگاپور در گذار سنگاپور به اقتصاد دانش بنیان
۱۵۱	آموزش کارآفرینی
۱۵۴	ارتباط با صنعت
۱۵۶	دانشگاه تهران
۱۵۷	چشم‌انداز دانشگاه تهران در افق ۱۴۰۴
۱۵۷	دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
۱۵۸	پارک علم و فناوری دانشگاه تهران
۱۶۰	منابع مورد استفاده
۱۶۱	فصل ششم: رویدادها و مآخذشناسی حوزه کارآفرینی و دانشگاه کراچی
۱۶۱	معرفی فصل
۱۶۱	نهادهای فعال در حوزه کارآفرینی
۱۶۲	آکادمی آموزش عالی
۱۶۳	مرکز ملی کارآفرینی در آموزش
۱۶۴	آکادمی کارآفرینی
۱۶۴	سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه
۱۶۵	مربیان کارآفرین انگلستان
۱۶۶	نظریه پردازان و محققان حوزه کارآفرینی

۱۶۶	ژوزف شومپتر
۱۶۸	پیتر دراکر
۱۶۹	جین باپتیست سائ
۱۶۹	ریچارد کانتیون
۱۷۰	ویلیام گارتنر
۱۷۱	کارل و سپر
۱۷۲	آلن گیپ
۱۷۳	درید مک کله لند
۱۷۴	مجلات فعال حوزه کارآفرینی و دانشگاه کارآفرین
۱۷۸	نشریه توسعه کارآفرینی
۱۷۹	رشد فناوری
۱۸۰	نشریه کارآفرینی در کشاورزی
۱۸۰	جوایز اعطا شده در حوزه کارآفرینی دانشگاه کارآفرین
۱۸۰	جایزه دانشگاه کارآفرین
۱۸۱	جایزه جهانی پژوهش های کارآفرینی
۱۸۲	جایزه برتری در آموزش کارآفرینی
۱۸۳	جایزه برتری در پژوهش و برگزاری کارگاه
۱۸۳	جایزه کنسرسیوم جهانی مراکز کارآفرینی
۱۸۴	جایزه اروپایی آموزش کارآفرینی
۱۸۴	جایزه همکاری صنعت و دانشگاه
۱۸۵	جایزه ملی مربی کارآفرین
۱۸۵	جشنواره های کارآفرینی
۱۸۶	جشنواره کارآفرینان
۱۸۶	رویداد فعالیت سودمند دانشگاه های کارآفرین
۱۸۷	جشنواره کارآفرینی و نوآوری
۱۸۷	ماه کارآفرینی جهانی
۱۸۸	جشنواره کارآفرینی: از ایده تا موفقیت

۱۸۸.....	جشنواره علم تا عمل
۱۸۹.....	جشنواره کارآفرینی شریف
۱۹۱.....	منابع مورد استفاده
۱۹۳.....	فصل هفتم: چهارچوب راهنما برای دانشگاه‌های کارآفرین
۱۹۳.....	معرفی فصل.....
۱۹۴.....	راهنمای پیش‌هادی سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه
۱۹۴.....	۱- رهبر، محرمانی
۱۹۷.....	۲- ظرفیت: سازمانی، افراد و مشوق‌ها
۲۰۱.....	۳- توسعه کارآفرینی در تریس و یادگیری
۲۰۴.....	۴- مسیرهای کارآفرینی
۲۰۷.....	۵- ارتباط دانشگاه با کسب‌کار به‌طور مبادله دانش
۲۱۱.....	۶- دانشگاه کارآفرین به عنوان ریسک بین‌المللی
۲۱۳.....	۷- سنجش اثرات دانشگاه کارآفرین
۲۱۶.....	راهنمای پیشنهادی شورای اعتباربخشی دانشگاهی کارآفرین
۲۱۷.....	بعد اول: جهت‌گیری و استراتژی
۲۱۸.....	استاندارد ۱-۱: تعهد مؤسسه
۲۱۸.....	استاندارد ۱-۲: اهداف مشترک
۲۱۸.....	استاندارد ۱-۳: برنامه‌ریزی مالی
۲۱۸.....	بعد دوم: ظرفیت فردی و سازمانی
۲۱۹.....	استاندارد ۲-۱: رهبری
۲۱۹.....	استاندارد ۲-۲: مشخصات کارکنان
۲۱۹.....	استاندارد ۲-۳: مشوق‌ها و پاداش
۲۲۰.....	بعد سوم: محرک‌ها و توانمندسازها
۲۲۰.....	استاندارد ۳-۱: فرهنگ
۲۲۰.....	استاندارد ۳-۲: ساختارهای حمایتی درونی
۲۲۱.....	استاندارد ۳-۳: هماهنگی با خدمات

۲۲۱	بعد چهارم: آموزش، پژوهش و فعالیت های ماموریت سوم
۲۲۱	استاندارد ۴-۱: آموزش
۲۲۲	استاندارد ۴-۲: پژوهش
۲۲۲	استاندارد ۴-۳: فعالیت های ماموریت سوم
۲۲۲	بعد پنجم: نوآوری و تأثیر
۲۲۳	استاندارد ۵-۱: پیشرفت مستمر
۲۲۳	استاندارد ۵-۲: نفوذ در اکوسیستم
۲۲۳	استاندارد ۵-۳: تأثیرات
۲۲۴	ارزیابی استازانها
۲۲۴	منابع مورد استفاده
۲۲۵	واژه نامه
۲۳۱	نمایه